

ISO Meclisi küresel rekabette sanayimizin dayanıklılığının artırılmasını ele aldı

Bahçivan: “Karlılığın aşındığı bir ortamda şirketlerin finansal dayanıklılığı zayıflıyor”

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan: “Ticaretten teknolojiye her alanda sertleşen küresel rekabette Türkiye sanayisinin ayakta kalabilmesi dayanıklılığını artırmasına bağlı. Kamudaki paydaşlarımızın da desteğiyle reel sektörümüzle geleceğe hazır olmak için kronikleşmiş yapısal sorunlarımıza bütüncül çözümler aramalıyız.”

Bahçivan: “ISO 500 araştırması-
nın 2024 verilerinde son birkaç yıldan
farklı olarak üretim maliyetlerinde ve
faaliyet giderlerinde artışların satış-
lara oranla çok daha yüksek olduğu-
nu gözlemledik. Sıkı para politikaları
nedeniyle finansman giderlerindeki
yükseliş de karlılığı iyice eritmiş du-
rumda. Özellikle daha küçük ve orta
ölçekli sanayi kuruluşlarımızın yer al-
dığı ISO İkinci 500’de, artan faiz oran-
larına rağmen, özkaynak yetersizliği
nedeniyle dış kaynak ihtiyacı sürmüş
ve mali borç stoku artmaya devam
etmiş. Karlılığın böylesine aşındığı bir

ortamda firmalarımızın finansal daya-
nıklılığının zayıfladığını görüyoruz.”

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Meclis-
inin temmuz ayı olağan toplantısı “Kü-
resel Rekabette İlerleme için Enflasyon
ve Maliyet Krizine Karşı Türkiye Sana-
yisinin Dayanıklılığının Artırılması” ana
gündemi ile Odakule Fazıl Zübü Meclis
Salonunda gerçekleştirildi. ISO Yönetim
Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**’ın açılış
konuşmasını yaptığı toplantıda ISO
Meclisi Üyeleri de görüşleri ile günde-
me katkı sundu.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, ticaretten teknolojiye her

alanda küresel rekabetin sertleştiğine,
Türkiye sanayisinin ayakta kalabilmesi-
nin ise dayanıklılığını artırmaya bağlı
olduğuna dikkat çekerek “Öncelikle
kendi ekonomimizin ve üretim yapımı-
nın durumunu bütüncül bir yaklaşımla
ele alarak, güçlü yönlerimizi pekiştir-
meye, gelişime açık alanlarda stratejik
adımlar atmaya ve elimizdeki kaynak-
ları en verimli şekilde değerlendirmeye
odaklanmalıyız. Kamudaki paydaşları-
mızın da desteğiyle reel sektörümüzü
bu zorlu dönemden en düşük hasarla
ve hatta kazanımlarla çıkarmayı hedef-
lerken bir yandan da geleceğe hazır
olmak için kronikleşmiş yapısal sorun-
larımıza bütüncül çözümler aramalıyız”
dedi.

**Finansman koşulları, yatırım iştahını
sınırlamaya devam ediyor**

Bahçivan, yüksek enflasyona pa-
ralel olarak hızla artan üretim maliyet-
lerinin özellikle son 3-4 yılda Türkiye
sanayi açısından gittikçe ağırlaşan bir
yük haline geldiğini belirterek “Pande-
mi sonrası küresel tedarik darboğazları,
Ukrayna’daki savaş nedeniyle yaşanan
enerji krizi ve bölgemizde yükselen jeo-
politik gerilimlerin her ne kadar önemli
olsa da ülkemizde yaşanan maliyet kri-
zini açıklamaya yeterli değil. Zamanında
bu kürsüden yaptığımız tüm uyarılara
rağmen, kendi içinde tutarlı ve sürdürü-
lebilir olmayan politikalarda ısrar etme-
nin neticesi, enflasyonda 10-15 yılın bin
bir güçlüğüle elde edilen kazanımlarını
1-2 yıl içinde kaybetmek oldu. Maliye

politikalarında uyumun gecikmesi, iç talebin beklenenden yavaş soğuması, beklentilerdeki katılık, fiyatlama davranışlarının kısa sürede düzelmemesi, kamunun keskin fiyat ayarlamaları ve son aylardaki siyasi belirsizlikler, bu sürecin arzu ettiğimizden uzun sürmesinde etkili oldu. Öte yandan, **sanayiciler** olarak bu sürecin en zorlayıcı etkilerini bir süre daha yaşamaya devam edeceğimiz anlaşıyor. **Sanayi** üretiminden **ISO** İmalat PMI verilerine, istihdam rakamlarından güven endekslerine kadar hemen her göstergede ivme kaybı sinyalleri mevcut. Yüksek belirsizliklerin yanı sıra sıkı finansman koşulları, reel sektörümüzün yatırım iştahını sınırlamaya devam ediyor” dedi.

Reel sektörün uygun maliyetli finansmana erişimi elzem

Konuşmasında **ISO 500** araştırmasının 2024 verilerinin özel bir yanını da vurgulayan Bahçivan, “2024’te son birkaç yıldan farklı olarak üretim maliyetlerinde ve faaliyet giderlerinde artışların satışlara oranla çok daha yüksek olduğunu gözlemledik. Sıkı para politikaları nedeniyle finansman giderlerindeki yükseliş de karlılığı iyice eritmiş durumda. Özellikle daha küçük

ve orta ölçekli **sanayi** kuruluşlarımızın yer aldığı **ISO İkinci 500**’de, artan faiz oranlarına rağmen, özkaynak yetersizliği nedeniyle dış kaynak ihtiyacı sürmüş ve mali borç stoku artmaya devam etmiş. Karlılığın böylesine aşıldığı bir ortamda firmalarımızın finansal dayanıklılığının zayıfladığını görüyoruz. Bu elbette firmalarımızın tek başına altından kalkabileceği bir iş değil. Sermaye piyasalarının açık, etkin ve şeffaf işleyişi için gerekli düzenlemelerin tamamlanması ve küresel piyasalardan fon akışının güçlenmesine yönelik her türlü tedbir, reel sektörümüzün daha uygun maliyetli, sürdürülebilir finansmana erişimi açısından elzemdir” dedi.

Emek yoğun sektörleri gözden çıkarma lüksümüz yok

Konuşmasında dış ticaret fazlası vererek ülkemize döviz kazandıran, yüz binlerce kişiye istihdam sağlayan emek yoğun sektörleri gözden çıkarma lüksümüzün olmadığını ve zor dönemin atlatılması için bu sektörlerle daha fazla destek gerektiğini de belirten Bahçivan, şunları söyledi: “Öte yandan, kişi başına milli gelirin 15 bin dolara ulaştığı bir ekonomide ücret-maaş, döviz kuru, finansman gibi

temel maliyet kalemlerine bel bağlayarak rekabet gücünü sürdürmek artık gerçekçi olmaktan çıktı. Türkiye’nin bir yandan kurulu üretim kapasitesinde yüksek katma değerli sektörlerin payını artırırken, diğer yandan da halihazırda güçlü olduğu sektörlerde gözünü daha fazla kaliteye, markalaşmaya, özgün tasarıma ve yenilikçiliğe dikmesi gerekiyor. İmalat sektörünün maliyet bazlı rekabetçilikten, katma değer odaklı rekabetçiliğe geçişinde, ürün odaklı iş modelleri yerine müşteri odaklı iş modellerine odaklanması önemli bir rol oynayacak. Üretimle ilgili hizmetlerin giderek olgunlaşması da ticaret savaşlarında daha fazla rekabet avantajı yaratmanın yeni yolları arasında yer alıyor. Bahsettiğimiz bütün bu dönüşümü gerçekleştirmemizin önünde en büyük engellerden biri, hiç kuşkusuz **sanayimizin** giderek ağırlaşan “yetenek açığı” sorunu. Bu sorunun çözümü için, son dönemde mesleki eğitimi önceliklendirmeye yönelik atılan adımların yaygınlaşması, işgücü piyasasında esnekliğin artırılması, gelirler politikasının bölgesel farklılıkları gözeterek şekilde inşa edilmesi gibi hususlar kritik önem taşıyor.”

